

Handläggare
Asp Hanna
Holström Ingrid

Datum
2016-09-14

Diarienummer
UBN-2015-4419

Utbildningsnämnden

Yttrande avseende anhållan om extra bidrag – Folkuniversitetet

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden föreslås besluta

att anta föreslaget yttrande till förvaltningsrätten i mål 1399-16

Ärendet

Folkuniversitetet, stiftelsen kursverksamheten vid Uppsala universitet (fortsättningsvis Folkuniversitetet) har överklagat utbildningsnämndens beslut från den 24 februari 2016 och yrkat att Uppsala kommun ska åläggas att utge extra bidrag till Folkuniversitetet motsvarande det underskott som kommunen haft i den kommunala gymnasieverksamheten under åren 2012, 2013 och 2014.

Utbildningsnämnden har tidigare yttrat sig över överklagandet (genom beslut den 1 juni 2016, § 98). Härefter har Folkuniversitetet skickat in ett yttrande till förvaltningsrätten som utbildningsnämnden nu getts möjlighet att yttra sig över.

Utbildningsnämnden föreslås besluta att hänvisa till det tidigare yttrandet.

Utbildningsförvaltningen

Birgitta Pettersson
Utbildningsdirektör

Handläggare
Hanna Asp
kommunjurist

Datum
2016-06-01

Diarienummer
UBN-2015-4419

Förvaltningsrätten i Uppsala
Enhet 2
Box 1853
751 48 Uppsala

YTTRANDE

Mål nr 1399-16

Folkuniversitetet, stiftelsen kursverksamheten vid Uppsala universitet ./.
Utbildningsnämnden i Uppsala kommun angående ersättning enligt skollagen
(2010:800)

Uppsala kommun, genom utbildningsnämnden (fortsättningsvis Kommunen) har fått tillfälle att yttra sig i rubricerat mål (aktbilagorna 1, 3, 4, 6 och 7).

Folkuniversitetet, stiftelsen kursverksamheten vid Uppsala universitet (fortsättningsvis Folkuniversitetet) yrkar att Kommunen ska åläggas att utge extra bidrag till Folkuniversitetet motsvarande det underskott som Kommunen haft i den kommunala gymnasieverksamheten under åren 2012, 2013 och 2014.

Kommunen bestrider bifall till överklagandet och anför följande.

Kommunen yrkar att överklagandet ska avslås. Grunden för yrkandet är att en fråga om ersättning, enligt Kommunen, ska prövas i samband med ett överklagande av det beslut om ersättning som fattas i slutet av varje år, inför kommande kalenderår. Det kan inte vara lagstiftarens mening att den här typen av frågor ska kunna hanteras på olika sätt, efter eget tycke och smak. Som exempel hänvisas till Förvaltningsrättens mål nr 115-16 som avser Jensen education college AB:s (Jensens) överklagande av Kommunens beslut om ersättning den 25 november 2015. Jensen är en av de skolor som valt att överklaga beslutet i korrekt ordning och som inte begärt ersättning på det sätt som Folkuniversitetet med flera andra skolor gjort. Det vore inte rimligt om frågan om grundbeloppets storlek skulle kunna prövas när som helst under året istället för att de fristående huvudmännen iakttar överklagandefristen och – såsom några skolor trots allt gjort – överklagar själva beslutet när kommande års ersättningar, dvs. grundbelopp, bestäms. Vidare kan det inte vara rimligt att en fristående huvudman – på skattebetalarnas bekostnad – ska kunna uppbära ytterligare bidrag, retroaktivt, för flera år när Folkuniversitetet *valt att inte överklaga* respektive års beslut om bidrag, vilket Kommunen således menar är det enda rätta sättet att angripa frågan. Folkuniversitetet har ju uppenbarligen kunnat driva sin verksamhet, och inte sett sig tvungen att begära mer pengar

tidigare år. I första hand anser Kommunen således att Folkuniversitetets talan ska avslås på formell grund.

I andra hand hävdar Kommunen att motpartens överklagande ska avslås på den grunden att det inte föreligger rätt till ytterligare ersättning. Som stöd för sin talan åberopar Folkuniversitetet en rad rättsfall som i flertalet fall tydliggör att det för att underskott i den kommunala verksamheten ska tillgodoräknas de fristående skolorna krävs att en *avskrivning* av underskottet har skett (jfr även Kammarrättens i Jönköpings dom den 14 augusti 2012 i mål nr 743-744-11). I Uppsala kommun har någon avskrivning av underskottet inte skett.

I de mål från Kammarrätten i Jönköping (dom med mål nr 1230—1233-14) som motparten bl.a. åberopar *föreslog kommunen* att ett underskott bör regleras under de följande tre åren. Enligt kammarrättens mening kunde den föreslagna tiden vara en utgångspunkt för bedömning av vad som är en rimlig tid, men framhöll samtidigt att det inte kunde vara uteslutet att efter omständigheter i det enskilda fallet göra en annan bedömning.

En ekonomisk omställning av den storleksordning som är aktuell kräver omfattande politiska beslut om att lägga ner utbildningar och skolor. Gymnasieskolan är en treårig skolform. Ledtiden att ställa om en utbildning eller skola är dock längre än så. Till att börja med bör ett beslut om t.ex. nedläggning av ett program ske ca ett år i förväg för att de elever som hade tänkt söka utbildningen ska få samma förutsättningar som andra elever att välja program och skola. Beslutet föregås av en tjänstemannahandläggning samt en politisk process som kan ta flera månader. Vidare har de elever som påbörjar sin utbildning *i en kommunal skola* rätt att få gå klart densamma. Att på ett sådant sätt fasa ut en utbildning som inte bär sig ekonomiskt medför ett fortsatt underskott under nedläggningstiden, mycket beroende på det successivt minskande elevunderlaget som ska bära utbildningens fasta kostnader i form av speciallokaler och personalkompetens för de aktuella kurserna. Först efter att utbildningen lagts ner kan arbetet med att återställa ett underskott påbörjas. Detsamma gäller vid nedläggning av skolor där lokalernas kontraktstid samt avveckling av personal med tillsvidareanställning fördröjer möjligheterna att påbörja återställandet av det egna kapitalet.

I Uppsala kommun fastställs kommunens budget per verksamhet, t.ex. förskola, grundskola och gymnasium, på kommunfullmäktigenivå. Detta sker i kommunens styrdokument "Mål & budget". Via detta dokument beslutar kommunens högsta politiska organ hur mycket som varje år ska avsättas per elev och verksamhet. Utifrån prognoser över antalet kommunmedborgare i olika ålderskategorier räknas ett totalbelopp per skolform fram. Denna summa betalas sedan ut till ansvarig nämnd, i detta fall utbildningsnämnden, i form av ett kommunbidrag. Utbildningsnämnden ansvarar sedan för att fördela denna totalsumma till ersättningar per elev och program, strukturstöd (en viss procent av kommunbidraget), tilläggsbelopp, gemensamma kostnader (t.ex. skolskjutsar) etc. Den del av kommunbidraget som finansierar programpriserna fördelas per program via en indexmodell där hänsyn tas till de olika programmens förutsättningar, t.ex. gruppstorlekar, ytor för speciallokaler, läromedel etc. Programpriserna bygger alltså inte på lokala skolbudgetar utan på kommunfullmäktiges beslut om kommunbidrag per elev och utbildningsnämndens indexmodell. I Uppsala kommun tas siffrorna således fram centralt för att sedan fördelas ut på ett likvärdigt sätt till alla skolor,

oavsett om det rör sig om kommunala eller fristående verksamheter. Det väsentliga i fråga om redovisningen av hur bidraget är beräknat är att ett minimikrav, om urskiljande av lokal-kostnadsersättningen, administrationsschablonen och moms-kompensationen, är uppfyllt. Detaljeringsgraden i kommunens eget resursfördelningssystem är en fråga som kommunen själv förfogar över.

När det gäller åberopandet av Högsta Förvaltningsdomstolens dom den 1 oktober 2015 i mål nr 3876-14 bör påpekas att det målet handlar om *tidpunkten* för utbetalande av extra bidrag när det är *klarlagt* att ett tillskjutande av ytterligare resurser har skett vilket Kommunen menar inte är fallet i förevarande mål. Domen kan istället åberopas som stöd för Kommunens ståndpunkt, dvs. som stöd för slutsatsen att ett tillskjutande av resurser ska hanteras varje enskilt år som utbetalning sker, och inte – så som Folkuniversitetet nu gör gällande – genom en flerårig retroaktiv ersättning. Det gäller i synnerhet när Folkuniversitetet valt att inte överklaga vart och ett av de ifrågavarande årens bidragsbeslut.

För det fall domstolen finner att Folkuniversitetet har rätt till ytterligare ersättning bör målet återförvisas till Kommunen då beloppets storlek måste beräknas av Kommunen. Bidrag för elever i gymnasieskola är bl.a. beroende av den inriktning utbildningen har och det är därför inte möjligt att schablonmässigt beräkna vilket tillskott Folkuniversitetet är berättigad till. Det krävs nämligen en noggrann uträkning på programnivå.

Skolförfattningarna saknar bestämmelser om rätt till ränta vid utbetalning av ytterligare bidrag i efterhand. De generella reglerna om ränta som finns i räntelagen (1975:635) avser endast fordringar på förmögenhetsrättens område. Det finns inte heller något annat författningsstöd för att bifalla yrkandet om ränta (jfr RÅ 2002 ref. 108). Rätt till ränta föreligger därmed inte (jfr Förvaltningsrättens i Falun dom den 13 oktober 2015 i mål nr 2845-13).

Uppsala dag som ovan

Caroline Andersson
Ordförande

Solweig Wiktorsson
Nämndsekreterare

Mål nr.
1399-16 Enhet 2

Anges vid kontakt med domstolen

Utbildningsnämnden i Uppsala
kommun
753 75 Uppsala

Folkuniversitetet stiftelsen kursverksamheten vid Uppsala Universitet ./.
Utbildningsnämnden i Uppsala kommun
angående **tillämpning av skollagen**

Ni får tillfälle att yttra Er över innehållet i bifogade handlingar, aktbilaga 12 med bilagor.

Om Ni yttrar Er ska yttrandet vara skriftligt och ha kommit in till förvaltningsrätten **senast den 12 september 2016**. Ange förvaltningsrättens målnummer som finns längst upp till höger.

Använd helst bara ett sätt att svara (via antingen vanlig post, e-post eller fax). Adresser finns nedan.

Om Ni har några frågor kan Ni kontakta förvaltningsrätten.

Siv Eriksson, domstolssekreterare
Telefon 018-431 63 01

Aktbilaga... 12

2016-08-02

Målnr... 1399-16
FÖRVALTNINGSRÄTTEN I UPPSALA

Förvaltningsrätten i Uppsala

Uppsala, 1 augusti 2017

Mål nr 1399-16

Folkuniversitetet stiftelsen kursverksamheten vid Uppsala universitet/Utbildningsnämnden i Uppsala kommun angående ersättning enligt skollagen (2010:800).

Inställning

Folkuniversitetets yrkande kvarstår om att förvaltningsrätten ska upphäva kommunens beslut om att avslå ansökan om extra bidrag samt att ersättning ska ges i överensstämmelse med de extra bidrag egen-regin fått ta del av i form av budgetunderskott, motsvarande de underskott som byggts upp sedan 2012.

Yttrande

En utgångspunkt i skollagstiftningen är att barn och föräldrar ska ha rätt att välja mellan kommunalt och enskilt bedriven verksamhet. Utbildningen ska vara likvärdig oavsett vilken huvudman som anordnar den. Detta förutsätter att kommunen och de enskilda huvudmännen ges likvärdiga ekonomiska villkor att bedriva verksamheten. Bidrag till fristående verksamheter ska därför bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till sin egen verksamhet.

Enligt 14 kap. 2 § skolförordningen ska en kommun som under budgetåret tillskjuter ytterligare resurser till hemkommunens verksamhet ge motsvarande resurser till de enskilda huvudmännen. Se även prop. 2008/09:171 "Offentliga bidrag på lika villkor" s. 25, 28 och 30 f. Kommuner måste betala ut kompensation till fristående verksamheter oavsett om det har begärts en kompensation eller inte.

Vi noterar att Norrköpings kommun gör samma tolkning (både beträffande att budgetunderskott ska betraktas som ytterligare bidrag samt att kommunen har ett eget ansvar att korrigera), eftersom de i slutet av 2015 på eget initiativ betalade ut en kompensation till Folkuniversitetet stiftelsen kursverksamheten vid Stockholms universitet, för budgetunderskott i de kommunala gymnasieskolorna från tidigare år (se bilaga 1 och 2).

Principen om likvärdiga ekonomiska villkor talar för att de kommunala och de fristående verksamheterna ska få del av resurserna samtidigt. Eftersom den fristående verksamheten inte kontinuerligt har insyn i kommunens ekonomiska transaktioner är det kommunens skyldighet att reglera tillskotten till den egna och den fristående verksamheten samtidigt.

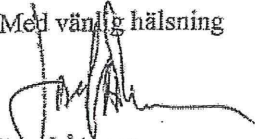
Utbetalas bidraget till de fristående verksamheterna vid en senare tidpunkt än när kommunen tillför extra resurser till den egna verksamheten, innebär det en likviditetsmässig nackdel för de enskilda huvudmännen som kan försvåra planering, finansiering och genomförande av en motsvarighet till den kommunala satsningen.

Vi vill också återigen hänvisa till domarna från Kammarrätten i Jönköping (dom med mål nr 1230-1233-14) där man skriver följande: "Det har numera förflutit mer än tre år sedan underskotten uppstod och de kommunala verksamheterna har gått med underskott under en följd av år. Med hänsyn till detta och till att nämnden inte har redovisat när underskotten planeras bli reglerade tycks de i praktiken ha fungerat som tillskott till de kommunala verksamheterna. De fristående skolorna ska därför kompenseras."

Folkuniversitetet stiftelsen kursverksamheten vid Uppsala universitet
Bergsbrunnagatan 1
753 23 Uppsala

Vi anser att Uppsala kommuns agerande och yrkanden strider mot bestämmelserna i skollagen om att bidrag till enskilt bedrivna verksamheter ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till sin egen verksamhet.

Med vänlig hälsning

Josef Ahman
Stiftelsechef

Folkuniversitetet stiftelsen kursverksamheten vid Uppsala universitet

018-68 00 40

josef.ahman@folkuniversitetet.se

Bilaga 1 Information om kompensation Norrköping

Bilaga 2 Beräkning kompensation Norrköping

Folkuniversitetet stiftelsen kursverksamheten vid Uppsala universitet
Bergsbrunnagatan 1
753 23 Uppsala

Handläggare
Hanna Asp

Datum
2016-09-28

Diarienummer
UBN-2015-4419

Förvaltningsrätten i Uppsala
Enhet 2
Box 1853
751 48 Uppsala

YTTRANDE

Mål nr 1399-16

Folkuniversitetet, stiftelsen kursverksamheten vid Uppsala universitet ./.
Utbildningsnämnden i Uppsala kommun angående ersättning enligt skollagen
(2010:800)

Uppsala kommun, genom utbildningsnämnden, som fått tillfälle att yttra sig i rubricerat mål hänvisar till det som tidigare anförts i målet och har inget ytterligare att anföra.

Uppsala, dag som ovan

Caroline Andersson
Ordförande

Solveig Wiktorsson
Nämndsekreterare